

CARTA DOMINICAL

10 DE SETEMBRE DE 2017

RESSÒ DE LA PARAULA

Instrumentalització política (II)

Hem de cuidar la fràgil flor de la democràcia.

La democràcia, tal com l'entendem avui, va néixer en una terra, en un humus cultural, que confiava cegament en la raó humana, la raó universal compartida per tots els éssers humans. Aquesta convicció permetia, d'una banda, reconèixer el dret del sufragi universal (una persona, un vot) i, per altra, creure en el diàleg per arribar a acords acceptats per tots.

Els fets, després de més de tres segles, no confirmen aquest optimisme radical. Tot és molt més complex, perquè l'ésser humà ho és en si mateix. La persona humana no és només raó freda. El polític, que mira sobretot de guanyar vots, sap que pot tocar molts altres ressorts per obtenir adhesions al seu projecte. Més encara ho sap el polític messiànic, és a dir, aquell que té la pretensió de canviar, no només l'exercici de l'autoritat, sinó també la cultura, tota la societat, les persones, les mentalitats...

Aquest fet origina, entre altres conseqüències, l'anomenada "instrumentalització política". Quan l'acció política és considerada com un absolut, tot el que viu la persona s'hi subordina. Com ara la cultura o la religió.

La religió entra en aquesta forma de fer política sota dues formes, segons conveniència: o bé per aprofitar-se'n, o bé per atacar-la. En el primer cas, en barrejar els motius polítics amb els religiosos, aquests atorguen a la proposta política una força enorme, gairebé absoluta (el caràcter absolut que és propi de la fe religiosa): és com si es bategés una opció política específica. En el segon cas, el polític explota un sentiment anti-religiós, justificat ideològicament, o espontani, que es nodreix de febleses o fallades de la pròpia institució religiosa.

Llavors, almenys des del cristianisme, que a la seva base té el missatge de Jesucrist "doneu al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu el que és de Déu" (Mt 22,21), es produeix una contradicció greu. Luís

Gómez Llorente, "clàssic" de l'esquerra socialista, va arribar a afirmar sobre el règim franquista:

"La religió va ser grollerament manipulada al servei de la política, perquè si hi ha una cosa veritablement ecumènica, universalista i oberta a ser compartida per tots els éssers humans com a signe amorós d'unió i no de divisió i enfrontament, és el missatge evangèlic de Jesucrist"

No sempre ha estat la política la que s'ha aprofitat de la religió; també ha passat a l'inrevés. I la instrumentalització s'ha donat en polítics de dretes i d'esquerres, en persones religioses d'ideologia conservadora o revolucionària. Això s'explica perquè ambdues dimensions de la persona incideixen en l'ètica: sovint poden compartir un mateix llenguatge sobre qüestions concretes.

Tanmateix, un cristià ha de saber discernir. Per a ell, atorgar un caràcter absolut a una opció política és una idolatria, que condueix a esclavitud. Només Déu és Déu i el seu reconeixement ens permet ser crítics i lliures per avançar en la història. Així com hi ha o pot haver-hi molts "cèsars" legítims, només hi ha un sol Déu, el Déu Pare de Jesucrist, que ens crida a buscar-lo i lluitar per aconseguir una vida cada vegada més perfecta.

Aquesta és la raó profunda de per què l'Església com a tal, alhora que assenyala la responsabilitat moral de tots els fidels en el camp de la política, no es pronuncia a favor o en contra d'una opció específica, sempre que aquesta no es vegi en clara i oberta contradicció amb els drets humans.

Així, la transcendència de la fe cristiana exigeix a l'Església no utilitzar el poder en l'àmbit de la política, però al mateix temps és la garantia de la nostra llibertat.